

ПОЛІТИЧНІ НАУКИ

Дяченко Д.В.

студент;

Баштанник О.В.

*кандидат політичних наук, доцент,
Дніпровський національний університет
імені Олеся Гончара*

РОЛЬ НАЦІОНАЛЬНИХ ДЕРЖАВ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ, В ЄС

Поглиблення міжнародної співпраці в соціальній-економічній, фінансовій, гуманітарній та безпековій сфері, протягом останніх десятиріч, сприяло поживленню процесів політичної інтеграції: формуванню міжнародних інституцій та регіональних, наддержавних політичних проектів. В першу чергу, йдеться про питання вироблення ефективних механізмів формування та прийняття рішень, адміністрування та публічного управління, на наддержавному рівні. Оскільки питання політичної інтеграції, в першу чергу охоплює спектр питань розподілу та втілення владних повноважень, в спектр питань увійшли проблеми створення ефективної системи, яка б задовольняла інтереси усіх учасників політичного проекту.

В даному випадку, особливо важливим, є аналіз досвіду політичної інтеграції такого регіонального політичного проекту, як Європейський Союз, в межах якого було сформовано унікальну політичну систему, що не має аналогів, серед інших інтеграційних політичних проектів: наявність законодавчих, виконавчих, судових органів влади; наддержавні організацій громадського сектору; групи інтересів та політичні партії; символічні політичні атрибути (прапор, гімн і т. д.); конституція та інші елементи політичного життя, що наближають ЄС до подоби слабо-інтегрованої федеративної держави (однак ЄС, не є федеративним утворенням) [9, с. 62].

Формування такої політичної структури одночасно послабило роль національних урядів держав, що складають політичне об'єднання [1, с. 91]. Сам факт правової однорідності закріпленої Конституцією ЄС [10, с. 21], виявляє другорядність нормативно-правових систем держав-членів, що констатує зменшення юрисдикції національного права, що є одним з ключових атрибутів державності.

Делегування ряду нормативних, управлінських та адміністративних повноважень в значній мірі нівелює суверенність національної держави, зводячи її функціональні параметри до питань охорони правопорядку та вирішення питань локального рівня. Втім, варто зауважити, що до компетенції структур ЄС, входять і неполітичні питання: спільні торгівельні, монетарні та

митні правила; утвердження правил конкуренції та регуляція ринку; транспорт, енергетика, та екологічне питання. Але в даному випадку важливо саме те, що вирішення ключових економічних, соціальних та гуманітарних питань знаходиться в компетенції політичних та економічних інститутів ЄС.

Поглиблення інституціональних та інтеграційних процесів в рамках ЄС, дає можливість ряду дослідників робити припущення про формування особливої «європейської ідентичності», яка засновується на спільних правових, політичних та соціокультурних цінностях. А джерело та умови формування: спільна територія, історичний досвід та аксіологічні аспекти [6, с. 74]. Формування спільного ціннісного простору, в межах політичного проекту ЄС, об'єктивно сприяє формуванню спільного політичного простору: ціннісний аспект виступає необхідним параметром конструктивного політичного діалогу між сторонами та групами інтересів, с приводу прийняття рішень та формування публічної політики.

Принципи наднаціональності охоплюють три ключові характеристики: незалежний від політичних структур національних держав механізм прийняття рішень; пряма взаємодія між структурами інтеграційного проекту та державами-членами, що його формують; наявність арбітражного органу (в даному випадку суду), що має визначальні повноваження, в сфері ухвалення рішень про важливість нормативно-правових актів, конкретного політичного об'єднання [8, с. 11]. Суто формально, участь держав, в межах Європейського Союзу, не суперечить принципу суверенності, оскільки держави, що інтегрувалися до союзу, добровільно поступилися мірою повноважень, в певній сфері, на користь структур, даного політичного проекту.

На специфіку взаємодії структур ЄС та держав, що їх формують, впливає, у тому числі, унікальність політичної системи ЄС. «Поліцентричний» характер політичної системи ЄС передбачає відсутність домінуючого положення певних її елементів. Відповідно, інституційне середовище ЄС, містить механізми політичної взаємодії, що володіють більшою ефективністю, ніж навіть класичні політичні системи держав. Важливою умовою функціонування певних інститутів, виступає сформоване інституційне середовище (сукупність формальних та неформальних норм та практик), що детермінують структуру та напрям політичної дії [4, с. 8]. В ЄС, на інституційному рівні, сформувалося політичне над-середовище, що володіє унікальними структурними компонентами, правилами та нормами, що визначають напрям соціальних, економічних та політичних процесів, у державах, що формують союз.

Про формування особливого «європейського політичного середовища» свідчить функціонування інститутів громадського сектору, що функціонують, як рівноправні учасники політичного процесу. Їх основна функція – актуалізація важливих питань локального, місцевого значення [7, с. 112]. Втім, дані інституції стають наріжним каменем, у взаємовідносинах між політичними структурами ЄС та національними урядами, які сприймають їх функціонування як загрозу принципам суверенітету.

На думку ряду дослідників, оскільки національні держави формувалися, як певна модель організації населення, виробництва та соціальної інтеграції, саме

тому, в їх межах було сформоване ідеальне середовище для формування та розвитку ринкових, капіталістичних відносин. На сьогоднішній день, через формування глобального ринку, прив'язка до території, державність та ринкові відносини втратили взаємозв'язок між собою [5, с. 4]. Однак, національні держави залишаються головними суб'єктами міжнародної політики. Об'єктивні соціокультурні, політичні та соціально-економічні відмінності між державами, не дають можливості їм «розчинитися», в глобальному політичному просторі.

Наукове, політичне, громадське та експертне середовище продовжує сперечатися с приводу концептуальних основ майбутнього політичного проекту: конфедералізм, федералізм чи неофункціоналізм. Наразі домінує неофункціоналістський підхід, що передбачає «перетікаючу інтеграцію»: успішні процеси інтеграції в одній сфері, призводять до поглиблення інтеграційних процесів, в іншій [8, с. 6]. У той час, можна відзначити відсутність загальноєвропейського напрямку інтеграції, який би задовольняв усі держави, що формують об'єднання, як відсутність концептуальних напрацювань, які дозволили б на науковому рівні розробляти теоретичні напрацювання, у даному напрямку [3, с. 175].

Втім, на думку ряду дослідників, існуючі наднаціональні структури, не мали б такого значення, якщо не відповідали інтересам окремих держав [2, с. 173]. Існуючі, сформовані інституції, у відповідності з таким підходом, виступають, в якості інструментарію досягнення цілей. А процес де-суверенізації одних національних держав іншими, набуває, умовно кажучи, «цивілізованого», взаємовигідного характеру.

Територіально-політичне розширення ЄС постановило на порядок денний питання формування якісної системи управління та прийняття рішень. Формування наддержавного політичного середовища, як наслідок успіхів інтеграційних процесів, даного проекту, породило конфліктний потенціал, що виник між прагненням національних еліт зберегти власні політичні позиції та загальноєвропейським політичним класом, орієнтованим на концентрацію владних та управлінських механізмів, в межах політичної системи ЄС. На сьогоднішній день, успіх євроскептичних політичних сил в ЄС, дезінтеграційні процеси та відсутність єдиного для всіх учасників напрямку подальшої інтеграції, даного політичного проекту, свідчить про те, що роль національної держави, як суб'єкта політичного життя, продовжує залишатися істотною по відношенню до наддержавних політичних структур ЄС. Успіхи європейської інтеграції прямо залежать від збалансування національних та загальноєвропейських інтересів.

Список використаних джерел:

1. Андріяш В. І. Сучасні національні держави в умовах глобалізаційних процесів / В. І. Андріяш. // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2013. – № 5. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2013_5_.
2. Баштанник О. В. Дослідження кризи наднаціональності Європейського союзу в рамках полі-тико-інституційної парадигми [Електронний ресурс] / О. В. Баштанник // Грані. – 2014. – № 5. – С. 172-176.

3. Баштанник О. В. Національна держава в наднаціональному союзі: інституціональні структури, інституційні норми та глобальна ідентичність (приклад ЄС) / О. В. Баштанник // Політикус. – 2017. – Вип. 1. – С. 174-178.
4. Баштанник О. В. Особливості інституціональної системи політики як структуруючої основи простору її реалізації / О. В. Баштанник // Грані. – 2015. – № 12(1). – С. 6-12.
5. Глотов Б. Б. Функціонування національних держав в умовах глобалізації / Б. Б. Глотов, О. М. Корх // Публічне адміністрування: теорія та практика: електронний збірник наукових статей. – 2012. – Вип. 1.
6. Козловець М. А. Європейська ідентичність: уніфікація чи «єдність в розмаїтті»? / М. А. Козловець // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. – 2009. – Вип. 37. – С. 72-86.
7. Комлева Н. А. Специфика политической системы Евросоюза / Н. А. Комлева, Д. А. Миронов, Е. М. Петров // Известия Уральского государственного университета. Серия общественные науки: философия политики и политология. – 2006.
8. Мальська М. П. Основи європейської інтеграції [текст] підручник. / М. П. Мальська, Н. В. Антонюк – К.: «Центр учбової літератури», 2015. – 320 с.
9. Теорія та практика європейського врядування: [навч. посіб.] / Л. Л. Прокопенко, О. М. Рудік, І. Д. Шумляева [та ін.]. – Д.: ДРІДУ НАДУ, 2009. – 216 с.
10. Шевчук Б. М. Засади функціонування Європейського Союзу / Б. М. Шевчук // Ефективність державного управління. – 2015. – Вип. 44(1). – С. 21-28.

Коваленко О.О.

*науковий співробітник, здобувач,
ДУ «Український інститут стратегічних досліджень
МОЗ України»*

ОДИН ІЗ ВАЖЕЛІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я – ВИКОРИСТАННЯ КЛІНІЧНИХ НАСТАНОВ В МЕДИЧНІЙ ПРАКТИЦІ

За п'ятнадцять років після затвердження Декларації Тисячоліття ООН в Україні відбулися негативні зміни у політико-суспільному устрої та економічно-соціальному становищі. Однак, після економічного спаду, пов'язаного з перехідним періодом 1990-х років, на початку нового тисячоліття в Україні відновилося економічне зростання.

Світова фінансова криза другої половині 2008 року, спричинила економічну кризу й в Україні. Посткризове відновлення 2010–2011 років змінилось у 2012–2013 роках стагнацією, після чого, починаючи з 2014 року країну охопила друга хвиля рецесії, руйнівний вплив якої був багаторазово посилений військово-політичними подіями [1].

Не менш значним є розвиток процесу стандартизації медичної допомоги в Україні, який пов'язаний із системними змінами в усіх сферах соціального, економічного та політичного життя суспільства і країни. Стандартизація широко застосовується в медичній галузі одночасно з такими механізмами управління якістю, як ліцензування, акредитація та атестація медичних